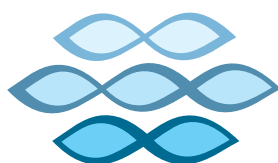

Suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission toimintakertomus 2022

Kuvan Tärännönjoki vie Tornionjoen vettä Kalixjokeen. Noin 56 prosenttia Tornionjoen virtaamasta kääntyy Kalixjokeen (bifurkaatio) Pajalan Junosuvannassa.

SUOMALAIS-RUOTSALAINEN
RAJAJOKIKOMISSIO

*Tuntureilta merelle
Från fjällen till havet*

Sisällysluettelo:

Johdanto	3
Jäsenet ja pysyvät asiantuntijat	4
Komission kokoukset	5
Yhteistyö sidosryhmien kanssa	9
Rajajokikomission lausunnot	11
Viestintä ja tiedotteet	16
Rajajokikomission mediaseuranta	19

Johdanto

Suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission 12. toimintavuonna päästiin alkuvuoden 2022 pandemiarajoitusten ja -suositusten jälkeen vähitellen tavallisempaan toimintaan. Kokouksia pidettiin edelleen osin etänä mutta entistä useammin kasvotusten paikan päällä. Komissio teki kesäkokouksen yhteydessä opintokäynnin Kemijoki Oy:n Taivalkosken voimalaitokselle.

Toimintakertomusvuonna 2022 jäsenten ja asiantuntijoiden kausi vaihtui syyskuun lopussa. Suomi ei enää nimittänyt varsinaisille jäsenille kahta varajäsentä, joten nyt molemmissa maissa on sama määrä edustajia ja heidän varajäseniään 30.9.2025 päättyvän kauden loppuun.

Vuoden viimeinen kokous pidettiin Haaparannan kaupunginhotellissa, jossa kokouksen yhteydessä kuultiin myös suomalaisten ja ruotsalaisten kalastusvalvojien esitykset seuraavan vuoden kalastusääntöön.

Kanslian sihteeristö osallistui komission omien

kokousten lisäksi muun muassa Suomen ympäristöministeriön vetämiin rannikkosuunnitteluun liittyviin työpajoihin. Norrbottenin kaivosasioissa viranomaisten järjestämiin kokouksiin osallistui vt.sihteeri Simja Lempinen ja tulevaan grafiittikaivokseen liittyvään maastokatselmukseen Vittangissa osallistui myös avustava sihteeri. Kevättalvelle 2022 suunniteltua, ja pandemian vuoksi jo pari vuotta siirrettyä seminaaria, ei järjestetty, koska päättösaikaan alkuvuodesta tapahtumarajoituksia vielä suositeltiin.

Komissio antoi seitsemän lausuntoa vuonna 2022. Näistä tarkemmin kohdassa Lausunnot.

Luonnonvarakeskuksen mukaan Kattilakosken kaikuluotaimen ohitti noin 52000 lohta. Perinteiseen tapaan komissio rahoitti luonnonvarakeskuksen ja SLU:n yhteisen vaelluskalaraportin suomentamisen. Tätä raporttia kalastusviranomaiset käyttävät pohjana neuvotteluille, jotka edeltävät päätöstä Tornionjoen kalastussääntöpoikkeuksista.

Komission jäsenet

Toimintakertomusvuonna 2022 komission jäsenet olivat 30.9.2022 saakka:

Timo Jokelainen, puheenjohtaja vuonna 2022, varajäsen Pekka Räinen.
Varapuheenjohtaja Johan Antti, varajäsen Eva Sundin
Marika Kylmämaa, varajäsenet Kalervo Aska ja Eugen Parviainen
Elli-Maria Kultima, varajäsenet Aino Hyöppinen ja Matti Myllykangas
Pia Hulkoff, varajäsen Brynolf Tjärner
Bengt Niska, varajäsen Birgitta Isaksson

Komissiosta jäivät pois Pia Hulkoff, Marika Kylmämaa ja Eugen Parviainen sekä pysyvistä asiantuntijoista Matti Hepola.

Kaudelle 1.10.2022-30.9.2025 jäsenet ja heidän varajäsenensä ovat:

Kalervo Aska, Pello jäsen ja hänen varajäsenensä Aino Hyöppinen, Tornio
Elli-Maria Kultima, jäsen, Enontekiö ja hänen varajäsenensä Matti Myllykangas Muoniosta.
Bengt Niska, jäsen, Pajala ja hänen varajäsenensä Brynolf Tjärner Övertorneålt
Birgitta Isaksson, jäsen ja hänen varajäsenensä Birgit Niva Haaparannalta.
Birgit Niva on ainoa uusi edustaja komissiossa.

Puheenjohtajien ja heidän henkilökohtaisten varajäsentensä kaudet ovat hieman eriaikaisia muuhun jäsenistöön verrattuna. Heidän nimityksiinsä ei tullut muutoksia. Suomen puheenjohtaja ja hänen varajäsenensä nimitettiin 12.12.2022 valtioneuvoston tekemän päätöksen mukaan jatkamaan 31.12.2025 asti, kun heidän kautensa olisi muuten päättynyt vuoden 2022 loppuun. Johan Antin ja hänen varajäsenensä Eva Sundinin kausi päättyi 31.12.2023.

Vuonna 2022 komission kansliassa diplomi-insinööri Simja Lempinen toimi vt.sihteerinä ja avustavana sihteerinä kansliassa toimi Camilla Ahlstrand.

Suomessa valtioneuvosto nimitti filosofian tohtori Maare Marttilan pysyväksi asiantuntijaksi samalle ajalle kuin jäsenetkin eli 30.9.2025 asti. Ruotsin puolen pysyvänä asiantuntijana sai Ruotsin hallituksen kanslian päätöksellä jatkaa kalabiologi Andreas Broman Norrbottenin lääninhallituksesta myös saman ajan kuin Marttilakin. Kanslia lähetti nimityksistä 5.10.2022 tiedotteen, joka on kokonaisuudessaan luettavissa toimintakertomuksen kohdassa Tiedotteet

Komission kokoukset

Vuonna 2022 komissiolla oli kuusi varsinaista omaa kokousta. Näistä huhtikuun, kesäkuun, syyskuun ja marraskuun kokoukset olivat tavallisia kokouksia, joissa tavattiin kasvotusten. Vuoden alun kaksi ensimmäistä kokousta pidettiin etänä Teams-yhteydellä.

Kokouspäivämäärät olivat 28.1.2022, 28.2.2022, 6.4.2022, 29.6.2022, 15.9.2022 ja 25.11.2022

Vuoden ensimmäiseen kokoukseen kutsuttiin vain varsinaiset jäsenet. Syyskuun 15.päivän kokous oli viimeinen kokous edellisen kauden komission kokoonpanolle, siksi siihen kutsuttiin kaikki. Kesäkuun kokous sisälsi opintomatkan ja marraskuun kokous oli uuden komission ensimmäinen, joten näihin kutsuttiin myös varajäsenet.

Vuoden 1. kokous 28.1 2022

Kokous pidettiin Teams-yhteydellä

Vieraana ennen kokouksen alkua oli ProSiika ry:stä Markku Vaaraniemi, joka kertoi Tule Mukhaan -projektista. Se liittyy Tornionjoen koskikalastuksen saamiseen UNESCO:n aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon. Puheenjohtaja kiitti Markku Vaaranimeä esitelmästä ja hänen esityksensä jaettiin komissiolle.

Avustava sihteeri Ahlstrand esitteli lyhyesti tilinpäätöksen keskeiset luvut, joissa ei ollut yllätyksiä. Tilintarkastajan huomiot liittyivät toimintaan ja etenkin varajäsenten osallistumiseen kokouksissa. Kokouksessa varajäsenten osallistumista

puolustettiin useassa puheenvuorossa muun muassa sillä, että laajasta jokilaaksosta saa näin paremman edustuksen. Komissio hyväksyi tilinpäätöksen sähköisillä allekirjoituksilla kokouksen jälkeen.

Toimintakertomus oli jaettu komissiolle etukäteen kokousaineistojen mukana. Muutosesityksiä ei tullut. Toimintakertomus vastaa vuoden 2021 toimintaa. Komissio hyväksyi toimintakertomuksen, jonka sähköisesti allekirjoittavat puheenjohtajat ja komission vt. sihteeri.

Pia Hulkoff kertoi Aurora-voimalinjasta, joka on Ruotsissa keskusteluttanut, koska sillä on vaikutuksia maisemaan. Kanslia sai tehtäväkseen selvittää asian aikataulua Suomessa ja Ruotsissa. Puheenjohtaja Jokelainen kertoi, että maa- ja metsätalousministeriö (MMM) on asettanut selvitysmiehen, Seppo Rekolaisen, selvittämään rajajokisopimuksen toteutumista. Rekolaisen toimiaika on 1.2.2022 - 31.1.2023 ja hän tekee väliraportin MD:n ja MMM vuosikokoukseen. MMM:n asettamiskirje käännetään ruotsiksi ja molemmat kieliversiot välitetään komissiolle.

Eduskunnan oikeusasiamieheltä oli tullut vastaus Matti Myllykankaan ja Juha Niemelän esittämään kysymykseen koskien kalastuslupan tarvetta lipolle ja verkkokalastukseen Tornionjoella. Myllykangas esitteli asian lyhyesti. Hän ja Niemelä olivat kiinnostaneet huomiota siihen, ettei kaikkien Tornionjokialueella pyytävien tarvitse ostaa lupaa.

Suunniteltu rajajokikonferenssi siirretään myöhemmäksi ajankohdaksi. Ajankohdasta päätetään myöhemmin keväällä, kun edellytykset päätöksenteolle ovat mahdolliset.

Vuoden toinen kokous 28.2.2022

Kokous pidettiin Teams-yhteydellä

Käytiin läpi toimintasuunnitelma 2022 ja siitä keskusteltiin. Komissio hyväksyi toimintasuunnitelman. Todettiin, että varajäsenillä on osallistumisoikeus kokouksiin, mutta vain kokoukseen kutsutuille maksetaan palkkio ja kulukorvaukset. Ennen nykyisen jäsenkauden päättymistä (30.9.2022) pidetään mat-

kakokous, johon kaikki kutsutaan. Varajäsenten osallistuminen kokouksiin ja komission jäsenraenne otetaan esille toukokuun kokouksessa komissiota rahoittavien ministeriöiden kanssa.

Ahlstrand esitteli talousarvion vuodelle 2023. Hän esitti, että ministeriöiltä anotaan sama määräraha kuin vuodelle 2022. Komissio hyväksyi talousarvion vuodelle 2023 ja sen, ettei ministeriöille esitetä määrärahan korotusta.

Rajajokiavustuksen työryhmän puheenjohtaja Bengt Niska kertoi työryhmän esityksen sisällön. Työryhmä esittää 100 000 kruunun avustuksen jakamista viidelle hankkeelle. Asiasta Tarkemmin kohdassa Viestintä ja tiedotteet.

Lempinen esitteli Aurora-voimalinjan rakentamisen nykytilanteen. Suomen ja Ruotsin välinen linja ylittää Tornionjoen Vuennonkoskella ja tämän hetken tiedoilla uusi linja valmistuu vuonna 2025. Komissio on antanut aiheesta kannanoton vuonna 2019. Merkittiin asia tiedoksi.

Keskusteltiin siitä, että 24.2. pidetty Skype-kokous Havs och vattenmyndighetenin kanssa oli jälleen hyvä tilaisuus saada tietoa Ruotsin kalastusviranomaisilta ja tutkijoilta. Lempinen esitti, että olisi hyvä, jos komission edustus kyseisissä vuosittaisissa kuulemistilaisuuksissa olisi laajempi, koska tämä on oivallinen tilaisuus keskustella tehtävistä muutoksista Tornionjoen kalastussääntöön kalastusviranomaisten ja tutkijoiden kanssa.

Jäiden matkaa merta kohti 11.toukokuuta Haaparannalla.

Vuoden 3.kokous 6.4. 2022

Kokous pidettiin Haaparannalla rajajokikomis- sion kansliassa sekä Teams- etäyhteydellä, jolla osallistui komission pysyvä asiantuntija Maare Marttila.

Vieraana kokouksen alussa olivat Outokummun ympäristöpäällikkö Petri Pohjola ja Kirsi-Maria Fyhr. Pohjola ja Fyhr kertoivat ajankohtaisista asioista Tornion Outokummun tehtailta.

Lempinen kertoi, että Myllykangas on kirjoitta- nut kansliaan Tornionjoen saalisilmoitusrapor- toinnista, jota komissio on ollut mukana vakiin- nuttamassa. Lisäksi Myllykangas mainitsi Luken kansallisen hankkeen. Lempinen selvitti, missä tässä vain Suomea koskevassa saalisraportointi- hankkeessa tällä hetkellä mennään. Hanketta on valmistelu MMM:ssä ja Luonnonvarakeskuksessa ja se tulee perustumaan vapaaehtoisuuteen. Lau- suntokierros on odotettavissa ennen kesää.

Broman lupasi kysyä saalisraportoinnista HaV:lta. Keskusteltiin siitä, että rajajoella tulisi olla erilli- nen järjestelmä ja asialle tulisi saada paikallinen hyväksyntä. Päätettiin seurata asian etenemistä ja lausua, kun asia on ajankohtainen.

Muissa asioissa otettiin esille mm. rajajokiavus- tus. Rajajokikomisio myönsi jo vuonna 2020 ra- jajokiavustusta Tornion Putaan koulun kurssille ”Juuret, joista ponnistaa. Siivet, joilla lentää” ja sen opintomatkalta Tornionlaaksoon. Koronarajoitus- ten takia matkaa ei ole voinut toteuttaa, mutta nyt koulun apulaisrehtori lähetti hakemuksen, jossa ilmenee, että he voisivat lähteä matkaan syksyllä ja tiedusteli, onko avustus vielä saatavis- sa. Asiasta on päätetty jo helmikuussa 28.2.2020., joten komissio hyväksyi päivitetyn suunnitelman.

Kansliaan saapui kirje 4.4.2022, jossa kaksi yksi- tyishenkilöä esitti huolensa Pellon Palovaaran tuulivoimahankkeesta. Suunnitelmat olivat muut- tuneet siten, että myllyjen korkeus olisi 230 met- rin sijasta 250 m ja myllyn teho nostettaisiin 3-5 megawatista 8 megawattiin, minkä Pellon kun- nanhallitus on hyväksynyt. Tähän asiaan kirjoitta- jat esittivät uutta ympäristövaikutusten arviointia YVA:a. Hanke sijaitsee 7 km rajasta ja kirjoittajat toivovat komission ottavan kantaa asiaan. Komis- sio keskusteli asiasta ja päättyi siihen, että lausun- toa harkitaan sitten, jos viranomaisilta tulee lau- suntopyyntö.

Toinen tuulivoima-asia oli myös esillä: Ruotsis- sa WPD Offshore suunnittelee merialueelle isoa tuulivoima-aluetta. Komissiolta ei ole pyydetty

lausuntoa, ja alue on rajajokisopimuksen sovel- tamisalueen ulkopuolella. Haaparanta kuntana on kirjoittanut, että hankkeella voi olla vaikutus- ta vaelluskaloille. Tämän hankkeen lausuntoaika päättyi 1.3. ja on Ruotsin hallituksen päätettäväs- sä. Lempinen on pyytänyt hankeaineiston SGU:l- ta, vaelluskala-asia täytyy tutkia. Komissio päätti seurata hanketta ja tarvittaessa ottaa siihen kan- taa.

Vuoden 4. kokous 29.6. 2022

Komisio Kemijoki Oy:n vieraana Taivalkosken voimalai- toksella 28.kesäkuuta.

Kokous pidettiin Rovaniemellä Santa Claus-ho- tellissa. Edellisenä päivänä tutustuttiin Kemijoki Oy:n Taivalkosken voimalaitoksen kalauoman suunnitelmiin, jonka lupahakemus oli jätetty al- kuvuodesta.

Vt.sihteerin Lempinen esitteli Tornion- ja Kalixjo- kien vesienhoitoyhdistyksen vuosiraporttia, jossa näkyi veden tilan heikentymistä ravintoaineiden osalta yhdessä näytteenottopisteessä. Vielä on epäselvänä näytteenottoaika ja sen ottamisen olosuhteet. Todettiin, että vesipuitedirektiivin mukaan veden tila ei saa heikentyä ja lisäksi Haaparannan kunta ottaa juomavetensä Tornionjoes- ta. Kansliassa sihteerin jatkaa asian selvittämistä.

Ministeriöiden vuosikokouskuulumisena todet- tiin, että MMM:n asettama selvitysmies Seppo Rekolainen on laatinut selvitystä rajajokisopimuksen soveltamisesta. Selvitysuunnosta esiteltiin vuosikokouksessa 13.5.2022 ruotsalaisosapuolel- le ja asian valmistelua jatketaan yhteistyössä so- pimisosapuolten kesken. Asiasta käytiin vilkasta keskustelua. Mahdollisiin tarkentaviin kysymy- siin vastaa Seppo Rekolainen.

Rajajokikonferenssi, jonka ajankohtaa on siirretty useita kertoja pandemiatilanteen takia, on ajan- kohtainen ehkä syksyllä 2023.

Ministeriöt kannattivat opintomatkan tekemistä sellaiseen rajavesistökohteeseen, jossa on kaksi osapuolta ja kyse on rajajoesta, kuten Suomalais-ruotsalaisella rajajokikomissiolla on.

Keskusteltiin myös Kalixin edustalle ja yleisemminkin Perämerelle suunnitelluista tuulivoimaloista. Niiden vaikutuksesta vaelluskaloille ei ole tarkkaa tietoa.

Lempinen kertoi, että Kalixin edustan merituulipuiston ympäristökaaren mukaiseen rajauskulemiseen voi lausua 15.8.2022 mennessä. Alue ei sijaitse sopimuksen maantieteellisellä soveltamisalueella, mutta sillä voi olla rajat ylittäviä vaikutuksia vaelluskaloihin. Komissio pitää tarpeellisenä, että merituulivoimahankkeissa tehdään yhteistyötä Suomen viranomaisten ja tutkimuslaitosten kanssa. Kanslia laatii lausuntoluonnoksen komissiolle kommentoitavaksi niin, että lausunto ehditään antaa ennen 15. elokuuta 2022.

Komission 5. kokous 15.9. 2022

Komission kokous Torniossa 15. syyskuuta.

Aluksi nähtiin esitys rajat ylittävästä EU Triwa LIFE-hankkeesta. Toimenpiteet, kuten Tornionjoki-alueen sivujokien ennallistaminen ovat sen ohjelmassa. Hankkeen rahoitus on varmistunut.

Lempinen esitteli tämänhetkisen tuulivoimarakentamisen suunniteltuja ja olemassa olevia hankkeita niin merellä kuin Tornionjokilaaksosakin. Tällä hetkellä Oulu-Raahan edustan Halla-hankkeen YVA on lausunnolla. Hankkeessa on myös kansainvälinen kuuleminen. Komissio päätti lausua tähän hankkeeseen. Keskustelussa tuotiin esille huoli kalojen, etenkin lohien merivaelluksesta, jos tuulivoimaa rakennetaan merialueelle suunnitella oleva määrä. Keskusteltiin myös siitä, mihin asti etelään merialueella komis-

siolla on aihetta osallistua hankkeissa ja miten osallistuminen tapahtuisi käytännössä.

Keskusteltiin komission pysyvistä asiantuntijoista, joiden kausi on päättymässä ja todettiin, että valtioneuvosto Suomessa ja Regeringskansliet Ruotsissa nimittävät asiantuntijat ministeriöiden esityksestä, kuten jäsenetkin. Komissio päätti esittää maa- ja metsätalousministeriölle ja Ruotsin ympäristöministeriölle, että nykyiset asiantuntijat Andreas Broman ja Maare Marttila nimitetään jatkamaan kaudeksi 1.10.2022 – 30.9.2025.

Keskusteltiin pian päättyvästä jäsenkaudesta 2019-2022, johon leimansa antoivat Covid19-pandemiarajoitukset.

Ruotsin jäsen Pia Hulkoff ja Suomen puolen varajäsen Eugen Parviainen lopettavat komissiossa ja heitä kiitettiin komission teen tehdystä työstä ja heidät kukitettiin. Marika Kylmämaata on muistettu aiemmin pienellä lahjalla.

Vuoden 6. kokous 25.11.2022

Komission joulukokous oli jo 25. marraskuuta, paikkana Haaparannan perinteikäs kaupunginhotelli.

Kalastusenvolvojat Juha Niemelä ja Kaj Kottelin esittelivät ehdotuksensa muutoksiin Tornionjoen kalastusääntöön. Komissio piti kalastusenvolvojen esitystä mielenkiintoisena.

Seminaarin järjestäminen – merellinen tuulivoima ja vaelluskalat. Lempinen esitteli seminaarin suunnittelua. Sihteerin on ollut yhteydessä tuulivoimaan liittyviin suomalaisiin ja ruotsalaisiin viranomaisiin sekä tutkimuslaitoksiin. Alustavasti hän on esittänyt seminaarin ajankohdaksi viikkoja 6, 11 tai 12. Päätettiin, että seminaarin järjestämistä jatketaan kansliassa ja tavoitteena on järjestää se keväällä 2023.

Lempinen esitti Skotlannin ja Englannin välillä virtaavan Tweed-joen valitsemista opintokohteeksi. Sillä on yhtymäkohtia Suomalais-ruotsalaiseen rajajokikomissioon siten, että sielläkin on rajajokikomissio ja joella on lohenkalastusta. Keskusteltiin siitä, miten siellä noudatetaan vesipuitedirektiiviä ja siitä, että heidän rajajokisopimukseensa olisi mielenkiintoista tutustua. Päätettiin, että tavoitteena on nyt saada seuraavaan kokoukseen opintomatkan ajankohta tietoon. Kanslia jatkaa matkan valmistelua.

Ahlstrand kertoi, että rajajokiaavustus 2023 haun markkinointi käynnistyy seuraavalla viikolla. Keskusteltiin siitä, ettei avustuksen ehtoja ole tarvetta muuttaa. Ahlstrand esitti, että avustuksen jakamista valmistelisi työryhmä, kuten edellisenäkin vuonna. Komissio päätti, että rajajokiaavustuksen haku avataan samoilla ehdoilla kuin aiemminkin. Hakemuksia käsittelevään työryhmään, joka tekee komissiolle esityksen avustuksen saajista, nimettiin Brynolf Tjärner, Matti Myllykangas, Birgit Niva ja Aino Hyöppinen. Kanslia kutsuu ryhmän koolle.

Ministeriöiden ja komission vuosikokous

Suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission, maa- ja metsätalousministeriön, Miljödepartementin, ympäristöministeriön ja MSB:n yhteinen vuosikokous järjestettiin 13. toukokuuta Helsingissä Säätytalolla. Miljödepartementin osallistujat olivat mukana Teams-yhteydellä. MSB:n (Myndigheten för samhällskydd och beredskap) edustajat olivat paikalla.

Kokouksessa käytiin läpi komission ajankohtaisia asioita kuten varajäsenten osallistumisista kokouksiin. Tilintarkastaja oli huomauttanut asiasta. Ministeriöt arvostivat sitä, että käytäntöä oli jo muutettu. Näin ollen varajäsenten matkakuluja ja kokouspalkkiota ei makseta, jos varsinainenkin jäsen on paikalla paitsi silloin, kun kokouksiin erityisesti kutsutaan kaikki.

Simja Lempinen esitteli kuluvalle vuodelle suunniteltua toimintaa. Komissio aikoo tehdä opin-

tomatkan toiseen sellaiseen Euroopan maahan, jossa on rajavesistötoimintaa oppiakseen esimerkiksi miten vesipuitedirektiiviä on noudatettu. Ministeriöt kannattivat ajatusta. Selvitysmies Seppo Rekolainen esitteli maa- ja metsätalousministeriön tilaamaa alustavaa selvitystä rajajokisopimuksen soveltamisesta. Esitys on keskustelun avaus ja se tuodaan Ruotsissa ympäristöministeriöön keskusteltavaksi. Ruotsin osapuoli arveli, että se voidaan viedä myös oikeusministeriöön.

Todettiin, että alkuperäinen idea rajajokikomission 10-vuotisseminaarista ei ole enää ajankohmainen, koska komissio oli kokoushetkellä jo lähes 12-vuotias. Päädyttiin siihen, että konferenssi on yhä tarpeen mutta se voidaan siirtää esimerkiksi syksyille 2023 kunnes komissiota koskeva selvitys on pidemmällä.

Komissiosta kokouksessa mukana olivat Timo Jokelainen, Johan Antti, Simja Lempinen ja Camilla Ahlstrand.

Komissiota ohjaavien ministeriöiden kokous 13. toukokuuta Säätytalolla Helsingissä.

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Vuoden 2022 alkupuolella komission tai sihteeristön tapaamiset yhteistyökumppanien kanssa olivat vähäisiä Covid-19 pandemian aiheuttamien rajoitusten vuoksi. Sidosryhmäyhteistyötä vuonna 2022 jatkettiin Luonnonvarakeskuksen (LUKE), Havs och vattenmyndighetenin (HaV), Norrbottnin lääninhallituksen, Lapin ELY-keskuksen sekä Tornion ja Haaparannan kuntien kanssa.

LUKE:n ja SLU:n laatima raportti ”Tornionjoen lohi-, meritaimen- ja vaellussiikakannat – yhtei-

nen ruotsalais-suomalainen biologinen selvitys sopivien kalastussäätöjen arvioimiseksi vuodelle 2021” käännettiin jälleen ruotsista suomeksi komission varoin. Molemmat kieliversiot julkaistiin komission kotisivulla kuten aiempinakin vuosina.

Seuraavalla sivulla on listaus kokouksista, joissa komissio on ollut sidosryhmänä mukana.

Maankäyttökokous lääninhallituksen, Lapin Ely-keskuksen ja kuntien virkamiesten kanssa kansliassa elokuussa.

Vuoden 2022 kokoukset ja tapahtumat

Alla on luettelo kaikista kokouksista tai tapahtumista, joissa komissio on ollut joko osallistujana, järjestäjänä tai molempia vuoden 2022 aikana. Komission omia kokouksia ei ole tässä listassa.

20.1.2022 Norrbottenin lääninhallituksen info etä-kokous, Ekfors vesivoimalan lupien päivitys, Lempinen ja Ahlstrand

9.2.2022 Komission nettisivujen uudistus, Zoom-kokous Geektownin kanssa, Lempinen ja Ahlstrand

11.2.2022 Rajajokiavustuksen työryhmä Övertorneålla, Niska, Tjärner, Myllykangas, Ahlstrand, Lempinen

28.3.2022 Kalixin kansanopisto, esitys rajajokikomission toiminnasta, Lempinen

24.3.2022 ja 9.3.2022 Komission nettisivujen uudistus, Zoom-kokouksia Geektownin kanssa, Lempinen, Ahlstrand

18.3.2022 Meri-Lapin ympäristöpalvelut, komission toiminnan esittely kansliassa. Pipsa Maikkula, Minna Karhunen ja Lotta Mattila, Simja Lempinen ja Camilla Ahlstrand

24.2.2022 Havs och vattenmyndigheten. SLU, Lääninhallitus, komissio Skype-kokous kalastussääntöneuvottelut, Hulkoff, Aska, Marttila, Lempinen ja Ahlstrand osallistuivat

5.4.2022 Tulvaryhmän kokous, Teams-yhteys, Lapin ELY-keskus järjesti, Ahlstrand

26.4.2022 Keskustelutilaisuus/seminaari kalastuksenhallinnasta Ruotsissa, Pajalassa. Niska, Myllykangas, Aska, Tjärner osallistuivat

29.4.2022 Tulvasuojelukokous, Teams, Lapin ELY-keskus, SYKE, SMHI, Tornion kaupunki, Haaparannan pelastustoimi, Lapin pelastuslaitos, MSB, rajajokikomissiosta Ahlstrand

13.5.2022 Maa- ja metsätalousministeriö, MD, YM, MSB, komission vuosikokous Helsingissä, Jokelainen, Antti, Lempinen, Ahlstrand

31.5.2022 Torne-Kalix älvars vattenförbund, vuosikokous Jällivaara, Lempinen

24.8.2022 Rajan ylittävä viranomaiskeskustelu maisema-asioista, kansliassa, Norrbottenin Lääninhallitus, Lapin ELY-keskus, Tornion kaupunki, Haaparannan kaupunki, Ahlstrand, Lempinen

25.8.2022 Outokumpu Chrome OY:n YVA-hankkeen seurantaryhmän kokous, Lempinen
Kaunis Iron neuvottelut, Uumajan käräjäoikeus, Pajala, Lempinen

20.9.2022 Mark- och miljödomstolen, Katselmus Talgan grafiittikaivoksesta Vittangissa, Kiirunassa, Lempinen, Ahlstrand

27.9.2022 Ympäristöministeriön järjestämä rannikkostrategia-työpaja Helsingissä, Lempinen, Ahlstrand

8.11.2022 Merialueen luonnonvarasuunnittelu. Perämeren aluekokous Oulussa. Metsähallitus. Lempinen

9.-10.11.2022 Publikom 2022, Julkisen alan tiedottajien 2-päiväinen seminaari, Tukholma, Ahlstrand

11.11.2022 Webinaari, Rannikkostrategia työpaja osa 2, Ahlstrand

22.-23.11.2022 Vesineuvostojen kontaktihenkilöpäivät Skellefteåssa, Lempinen, Ahlstrand

24.11.2022 Pohjola-Norden Haaparannalla, Esi-merkkejä rajat ylittävästä yhteistyöstä ja sen esteistä. Miten niitä voidaan kehittää? Lempinen esitteli komissiota

21.12.2022 Kanslia, Kukkolankosken silta-hanke, Tornion ja Haaparannan tekniset johtajat, Lempinen, Ahlstrand

Rajajokikomission lausunnot 2022

Rajajokikomissio antoi seitsemän lausuntoa vuoden 2022 aikana. Lausunnot löytyvät komission Internet-sivulta www.fsgk.se suomeksi ja ruotsiksi:

2022

[Lausunto Tornionjoen kalastussääntöä koskeviin neuvotteluihin 25.1.2022](#)

[Lausunto Tornionjoen kalastussääntöneuvotteluihin, Ruotsin Meri- ja vesiviranomaisen lausuntopyynnöstä. 11.3.2022](#)

[Lausunto siian verkkokalastuksen ehdotettuun asetuksenmuutokseen 22.4.2022](#)

[Lausunto Kalixin edustalle suunnitellusta tuulivoimapuistosta 12.8.2022](#)

[Lausunto Hannukaisen kaivoslupahakemukseen 31.8.2022](#)

[Lausunto kalastuslain \(Suomi\) muuttamiseksi 14.10.2022](#)

[Lausunto Halla-merituulivoimapuiston YVA-ohjelmasta 21.10.2022](#)

Rajajokikomission lausunnot lyhyesti

Lausunto Tornionjoen kalastussääntöön 25.1.2022

Ministeriö esittää vaellussiikaa koskevan tutkimustiedon perusteella muutoksia siian lippo- ja verkkokalastukseen, tavoitteena vähentää jokeen nousseiden siikojen kuolevuutta ennen kutua. Ehdotuksessa siiankalastus kulkuverkolla ja kulteella alkaisi kaksi viikkoa myöhemmin ja kestäisi elokuun 15. päivästä syyskuun 14.päivän loppuun. Siian lippokalastukselle liitteen 2 apajapaikoilla ehdotetaan viikoittaista rauhoitusta päiväksi viikossa.

Vaellussiian kanta on viime vuosikymmenien aikana heikentynyt. Siika nousee nykyään vähäluoisemmin kudulle, myöhemmin ja sen keskiko on pienentynyt.

Rajajokikomissio tukee sekä jokialueella että merialueella sellaisia toimenpiteitä, joilla Tornionjoen vaellussiian kantaa vahvistetaan. Saaliin merkintä- ja raportointipakko

Ministeriö esittää, että lohien kalastukseen kulku-

Tornionjoki ja Tornion Pikisaaren laituri.

verkolla tai kulteella liitteen 2 mukaisissa apajapaikoissa tulisi saaliin merkintäpakko ja saaliin raportointivelvoite.

Komissio tahtoo korostaa, että lohisaalin merkintäpakolle voi osoittautua vaikeaksi saada alueellista hyväksyntää ja sen toteuttaminen vaatisi merkittävää valvonnan lisäämistä.

Viehekalastus jokialueella

Ministeriö ehdottaa, että aikaa, jolloin punttikalastus sallitaan, lyhennetään. Tämä perustuu havaintoihin karanneista lohista ko. kalastusmuodon yhteydessä.

Rajajokikomissio kannustaa ministeriöitä tekemään sellaisia päätöksiä, jotka vähentävät Tornionjoen lohille aiheutuvia vaurioita. Komissio esittää samalla, että ministeriöt voisivat yhdessä harkita lyijypainojen kieltä rajajoella. Tällaisen päätöksen voi perustella ottaen huomioon lyijyn myrkylliset ominaisuudet sekä ihmisille että eläimille. Euroopan kemikaalivirasto (ECHA) on tehnyt aloitteen, jossa on ehdotuksena asteittain poistaa lyijypainojen käyttö kalastuksessa tulevien vuosien aikana (<https://echa.europa.eu/fi/hot-topics/lead-in-shot-bullets-and-fishing-weights>).
Kiinteät lippopaikat

Komissio esittää, että maanmittauslaitoksen karttaan merkityt kiinteät lippopaikat tulkittaisiin kalastuslain mukaisiksi kiinteiksi pyydysiksi niin, että kalastuslain 7§ pykälässä tarkoitettua kalastusta ei saa harjoittaa viittäkymmentä metriä lähempänä ko. kiinteitä lippopaikkoja. Tällä toimenpiteellä rauhoitettaisiin perinnerkalastajien lippopaikat.

Tornionjoen kalastussääntö, vastaus HaVin lausuntopyyntöön 11.3.2022

Rajajokikomissio toteaa, että HaVin ehdotukset liittyen rannikkoalueen kalastukseen kiinteillä pyydysillä ovat kannatettavia ja hyvin perusteltuja, koska ne vähentäisivät mahdollisia vaurioita Tornionjoen lohelle silloin kun se on matkalla kutuvaellukselleen mereltä joelle. Samalla rajajokikomissio esittää edelleen olemassa olevan tarpeen suojella Tornionjoen meritaimenta rajoittamalla sen kalastusta ja vähentämällä turhaa käsittelyä.

Rajajokikomissio esittää, että vapaa-ajan kalastajille sallittaisiin korkeintaan yksi kiinteä pyydys. Tämä on perusteltua erityisesti siksi, että Suomessa vastaava rajoitus koskee muiden lajien kuin lohien ja taimenen kalastusta (Valtioneuvoston asetus Tornionjoen kalastusalueella sovellettavista kansallisista kalastusmääräyksistä 348/2016 §3).

Suomessa isorysän käyttö lohien ja taimenen vapaa-ajankalastuksessa on kielletty (Valtioneuvoston asetus kalastuksesta 1360/2015). Komissio esittää, että on syytä katsoa vastaavat kansalliset säännökset suomalais-ruotsalaisen rajajokisopimuksen sovellusalueen sisällä tapahtuvalle rannikkokalastukselle. Tämä olisi tärkeää sille, että mahdollisuudet yhteisellä alueella tapahtuvaan kalastukseen toteutuisivat oikeudenmukaisesti ja yhtäläisin edellytyksin.

Liittyen Maa- ja metsätalousministeriön ehdotukseen asettaa maksimimitta lipolla pyydetylle siian saaliille komissio toteaa seuraavasti:

Siika altistuu väistämättä stressille, jos se mitattaisiin ja ko. menetelmä on kohtuullisen epäkäytännöllistä kalastuksessa, joka tapahtuu pitkillä lipoilla.

Vuosittaisessa biologisessa neuvonannossa Tornionjoen kalastushallinnolle, jonka LUKE ja SLU tekevät yhteistyössä vuodelle 2022 todetaan, että "Tornionjoen vaellussiialla näkyy merkkejä pitkäaikaisesta kannan heikentymisestä". Samalla tutkijat esittävät, että "tämän lajin suotuisaa kehitystä edesauttavat toimenpiteet ovat tarpeellisia. Tärkeitä hoitotavoitteita vaellussiialle ovat kannan määrällisen runsastumisen lisäksi myös paluu suurempaan keskikokoon sekä varhaisempaan kutuvaellusaikaan."

Raportissa kirjoitetaan: "Äskettäin päättyneen Tornionlaakson vaellussiikatutkimuksen tulokset (Palm ym. 2019; Broman & Jokikokko 2021) osoittavat, että aikaisin jokeen nousevan siian määrän väheneminen saattaa johtua siitä, että nämä siiat viettävät joessa pidemmän ajan ennen kutuaikaa jo voivat siten suuremmassa määrin joutua jokikalastuksen saaliiksi kuin myöhemmin kudulle nousevat siiat. Hankkeessa toteutetuissa merkintätutkimuksissa jopa 25% aikaisin kudulle nousevista sioista joutuu saaliiksi, minkä voidaan odottaa vähentävän poikastuotantoa. Näin kova kalastuspaine voi myös estää siian keskikokoon ja keski-ikänsä kasvua."

Komissio korostaa, että siian kalastajien on syytä pohtia minkälainen tulevaisuus Tornionjoen vaellussiialle olisi toivottavaa ja minkälaisille toimenpiteille löytyisi paikallinen tuki. Voi olla tarpeellista asettaa pidempi rauhoituskausi kääntämään siian negatiivinen kehitys (jossa otetaan huomioon siian koko elinkaari, sekä merellä, että joella).

Komissio esittää ministeriöille, että voitaisiin perustaa työryhmä erityisesti tarkastamaan, minkälaiset toimenpiteet olisivat tarpeen Tornionjoen vaellussiian kannan turvaamiselle. Työryhmän tulisi toimia yhteistyössä lippokalastuksenomistajien ja paikallisen kalastusmatkailuelinkeinon kanssa saadakseen paikallisen tuen. Mahdollisesti erityinen näytöskalastus voitaisiin sallia matkailutarkoitukseen tiettyinä aikoina, jolloin saalis voitaisiin ottaa talteen ja valmistaa perinteiseen tapaan.

Siikakannan tulevaisuus on erityisen tärkeä kysymys ottaen huomioon aloite lisätä lippokalastus UNESCO:n aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon. Hakemuksen yhteydessä tulisi varmistaa, että siian kalastus on pitkäjänteisesti kestävä.

Lausunto siian verkkokalastukseen 22.4.2022

Kalastusasetuksen muutosehdotuksen tarkoituksena on parantaa erittäin uhanalaiseksi määriteltyjen vaellussiikakantojen ja muiden merellisten siikakantojen tilaa. Ministeriön muistion mukaan Tornionjoelta saatujen siikojen pienentymisen huolestuttava muutos katsotaan johtuneen pitkään jatkuneesta voimakkaasti valikoivasta verkkokalastuksesta merellä. On selvää, että vaikuttavimmat tulokset voidaan saavuttaa muutoksilla merikalastukseen.

Rajajokikomissio pitää ministeriön toimenpide-ehdotusta verkkojen solmuvälin kasvattamisesta oikeansuuntaisena mutta riittämättömänä Tornionjoen vaellussiikakannan vahvistamiseksi. Rajajokikomissio huomauttaa, että Tornionjoen siiankalastusta rajoitettiin kalastussäännön muutoksella merkittävästi.

Komissio katsoo, että Tornionjoen siikakannan tilan parantamisen vuoksi olisi perusteltua asettaa voimakkaampia toimenpiteitä nimenomaan merikalastukseen. Ne voisivat myös auttaa uhanalaisen meritaimenen kalastuspaineen vähentämiseen.

Tornionjoen vaellussiika on Suomen ja Ruotsin yhteinen resurssi, ja sitä pyydetään sekä joella että Itämerellä. Joella kalastusta säätelee Tornionjoen kalastussääntö ja merikalastuksesta päätetään kansallisesti.

Rajajokikomissio esittää, että Suomella ja Ruotsilla olisi merikalastuksen säännöissä sama tavoite: parantaa Tornionjoen vaellussiian tilaa, joka vaatisi yhteistyötä naapurimaiden kesken.

Lausunto tuulivoimarakentamiseen Kalixin edustalle 12.8.2022

WPD Offshore Sweden AB suunnittelee tuulivoimapuiston rakentamista Ruotsin Kalixin kunnan merialueelle. Kyseessä on 70-120 tuulivoimalaa, joiden maksimikorkeus 350 metriä. Tuulivoimapuiston sijainti on suomalais-ruotsalaisen rajajokisopimuksen maantieteellisen soveltamisalueen ulkopuolella. Komissio kuitenkin toteaa, että komissio tulisi laskea asianomaiseksi johtuen mahdollisista toiminnan seurauksista, jotka koskevat komission aihealueita rajajokisopimuksen mukaan (91/2010).

Vaikutus vaelluskaloihin

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio kiinnittää huomiota, että Tornionjoen lohella voi olla ku-

tuvaellusreittejä suunnitellun hankealueen läpi. Tornionjoen lohi on yhteinen luonnonresurssi Ruotsille ja Suomelle kutuvaelluksesta rajajokeen johtuen. Sama koskee Tornionjoen uhanalaista meritaimenta. On myös tarpeen mainita asian yhteydessä, että Tornionjoen lohi lasketaan Ruotsissa Natura-2000 lajiksi ja sillä on suuri merkitys sekä rajajokialueelle, että koko Itämerelle.

Komissio korostaa, että voi olla vaikeaa arvioida etukäteen mahdollisia riskejä vaelluskaloille johtuen vähäisestä kokemuksesta meritulivoimaloista Perämeren pohjoisosissa. Tämän takia on tarpeen tarkasti tutkia ja minimoida vaikutukset. Samalla komissio esittää, että olisi tarkoituksenmukaista aikaisessa vaiheessa toimia yhteistyössä myös suomalaisten viranomaisten ja tutkimuslaitosten kanssa (esim. Luonnonvarakeskus eli LUKE). Tämä on erityisen tärkeää koska mahdolliset Tornionjoen vaelluskaloihin aiheutuvat haitat voidaan käytännössä nähdä rajan ylittävänä vaikutuksena.

Komissio toteaa, että kuulemisaineistossa on todettu tarve pitää kansainvälinen kuuleminen Suomen kanssa Espoo-sopimuksen mukaisesti. Asian yhteydessä on mainitsemisen arvoista Suomen puolella sijaitseva Perämeren kansallispuisto, johon voi aiheutua maisemavaikutusta, esimerkiksi suunnittelualue nähtynä Selkä-Sarven saaresta.

Lausunto Hannukaisen kaivoksen vesi- ja ympäristölupahakemuksesta 31.8.2022

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio on aikaisemmissa vaiheissa antanut alla olevat lausunnot liittyen Hannukaisen rautakaivokseen:

[Hannukaisen rautakaivoshankkeen lausunto 6.4.2011](#)

[Lausunto Northlandin Hannukaisen kaivoksen YVA:sta 25.11.2013](#)

[Lausunto Tukesille Hannukaisen ja Rautuvaaran kaivospiiriin 7.2.2014](#)

[Lausunto Hannukaisen kaivospiirihakemukseen 1.6.2016](#)

[Lausunto Hannukaisen kaivosalueen osayleiskaavaehdotuksesta 28.3.2017](#)

[Lausunto Rautuvaaran ja Hannukaisen kaavasta 25.5.2018](#)

Sen lisäksi mitä mainituissa lausunnoissa esitettiin, rajajokikomissio toteaa seuraavaa:

Hakemuksessa esitetään, että rikastusprosessissa käytettäisiin vaahdotuskemikaaleja, ksantaatteja noin 3705 tonnia vuodessa. Kyseiset kemikaalit ovat tunnetusti myrkyllisiä vesieliöille pieninäkin

pitoisuuksina. Kylmässä ilmastossa ksantaatit hajoavat hitaammin, mikä vaatii, että ne varastoidaan pidemmän ajan ja näin ollen tilavuudeltaan suuria laskeutusaltaita. Kaivoslupahakemuksesta jää epäselväksi, miten ksantaattien on arvioitu hajoavan tai miten ko. kemikaaleja käsiteltäisiin. Tämä vaikeuttaa riskien arviointia.

Komissio korostaa, että samanaikaisesti Kaunis Iron suunnittelee kaivoslaajennusta Pajalassa, jossa otettaisiin myös käyttöön merkittäviä määriä ksantaatteja. Kokonaisuudessaan molempien kaivoshankkeiden yhteinen ksantaattien määrä voi olla potentiaalinen riski Tornion- ja Muonionjokien kalastolle ja sen ekosysteemille.

Vaikutukset uhanalaisen meritaimenen elinoloihin

Hakemuksen tiivistelmässä todetaan: "Äkäsjoen vesistö on hyvin merkittävä uhanalaisen meritaimenen lisääntymisalue. Hankkeella on kaivoksen lähivesiin ja Muonionjokeen haitallisia vaikutuksia, jotka aiheutuvat vedenlaatuun kohdistuvasta kuormituksesta, virtaamien vähenemisestä sekä taimenen lisääntymis- ja poikastuotantoalueiden menetyksistä ja heikentymisestä."

Tiivistelmässä esitetään myös, että haitat voitaisiin kompensoida vuotuisella kalatalousmaksulla.

Kaivos toimii arviolta noin 20 vuotta. Rajajokikomissio korostaa varovaisuusperiaatteeseen tukeutuen Tornionjoen meritaimenen elinolojen ylläpitämisen tärkeyttä. Komissio toteaa, että kalaston elinolojen varmistaminen on tärkeää, jotta kalakannat ovat elinvoimaisia myös tulevien sukupolvien elinaikana. Näin katsoen kaivostuotannon kohtalaisen lyhyen elinajan aikana saavutettavat taloudelliset ja yhteiskunnalliset hyödyt tulisi verrata mahdollisiin kalakantojen häviämiseen tai niille koituviin muihin uhkiin.

Komissio toteaa, että on epävarmaa, olisiko kalatalousmaksuilla mahdollista kompensoida Tornionjoen uhanalaisen meritaimenen kohdistuvaa haitallista vaikutusta. Komissio tuo myös esille Tornionjoen lohien tärkeyden paikallisesti rajajokialueella, sekä laajemman Itämeren pääaltaalle ulottuvan merkityksen. Molempien vaelluskalalajien säilyminen elinvoimaisena on itsearvo sinänsä.

Lausunto kalastuslain muuttamiseen 14.10.2022

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää Suomalais-ruotsalaiselta rajajokikomissiolta lausuntoa koskien hallituksen esitystä laiksi kalastuslain muuttamiseksi.

Kalastuslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, jotka velvoittaisivat vapaa-ajan kalastuksen saaliiden ilmoittamiseen. Tavoitteena on parantaa kalastustietojen saamista päätöksentekijöille vapaa-ajankalastuksesta sekä varmistaa riittävän ja laadukkaan tiedon saaminen kalakantojen käytön ja hoidon järjestämiseksi.

Suomalais-ruotsalaisen rajajokisopimuksen tarkoituksessa todetaan, että erityistä huomiota on kiinnitettävä kalakantojen suojeluun ja kestäväan käyttöön (91/2010 artikla 2.2.d).

Olemassa oleva saalisraportointisovellus osoitteessa lohitilasto.fi on vuodesta 2019 kerännyt tietoja rajajokien kalastajien lohisaaliista. Kyseinen järjestelmä on kuitenkin onnistunut saamaan tiedon vain murto-osasta vapaa-ajan kalastajien saaliista, mikä todennäköisesti johtuu siitä, että raportointi on ollut vapaaehtoista.

Rajajokikomissio pitää veloitetta ilmoittaa saalis tarkoituksenmukaisena. Parempi saalistieto auttaa kalakantojen hoitoa Tornionjoella.

Esityksessä on kyse Suomen kansallisesta kalastuslainsäädännöstä. Tornio-, Muonio- ja Könkämäen jokien kohdalla on kuitenkin tärkeää ottaa huomioon, että kyse on rajajoista. Aineistossa todetaan, että esityksestä on informoitu Ruotsin viranomaisia erityisesti Tornionjokea koskevan menettelyn osalta. Jää kuitenkin epäselväksi, onko tarkoitus osallistaa Ruotsi asian valmisteluun.

Komissio huomauttaa, että sellainen tilanne, jossa ainoastaan Suomen puolella on velvoite saaliin ilmoittamisesta, ei ole tasapuolista yli rajan. Tämän vuoksi komissio korostaa tarpeen yhteistyölle valtioiden välillä. Mikäli naapurivaltiot Suomi ja Ruotsi voivat yhdessä sopia vapaa-ajan kalastuksen saaliin ilmoittamisveloitteesta, tälle olisi paremmat mahdollisuudet saada alueellinen hyväksyntä.

Uumajan käräjäoikeuden maastokatselmus Vittangissa keräsi sekä viranomaisia, mediaa että paikallisia asukkaita maastoon.

Lausunto tuulivoimarakentamisesta Oulun edustalle 21.10.2022

OX2 Finland Oy suunnittelee tuulivoimapuiston rakentamista Oulun edustan merialueelle. Kyseessä on noin 160 tuulivoimalaa, joiden maksimikorkeus 270-350 metriä. Tuulivoimapuiston sijainti on suomalais-ruotsalaisen rajajokisopimuksen maantieteellisen soveltamisalueen ulkopuolella. Rajajokikomissio kuitenkin toteaa, että komissiokin on asianomistaja, koska toiminnalla voi olla sellaisia seurauksia, jotka liittyvät rajajokisopimuksen (91/2010) aihealueisiin.

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio kiinnittää huomiota, että Tornionjoen lohi ja vaellussiika voivat mahdollisesti vaeltaa kudulle suunnitellun hankealueen läpi.

On myös tarpeen mainita tässä yhteydessä, että Tornionjoen lohi lasketaan Ruotsissa Natura-2000 -lajiksi ja sillä on suuri merkitys sekä rajajokialueelle, että koko Itämerelle.

Rajajokikomissio viittaa tuulivoimarakentamisen tietotarpeiden osalta Riistan- ja kalantutkimuslaitoksen lausuntoon (RKTL561/401/2013) liittyen Röyttään suunnitellun merituulivoiman kalastovaikutuksiin. Siinä tutkimuslaitos (nykyinen Luonnonvarakeskus) totesi, että: "tuulivoiman rakentaminen kaavoitusalueelle on riski uhanalaisille vaelluskannoille. Kokonaisriskin suuruutta ei puutteellisen tiedon vuoksi voida kuitenkaan arvioida ilman tarvittavia tutkimuksia tuulivoima-alueiden kalastovaikutuksista. Ilman näitä tutkimuksia, kun kyseessä ovat uhanalaiset ja mittaamattoman arvokkaat kalakannat, tulisi toimia varovaisuusperiaatteen mukaisesti ja suhtautua kaavan kyseisiin toimintavarauksiin kriittisesti."

Tutkimuslaitos mainitsi myös mahdolliset merikaapelireittien vaikutukset kalastoon:

"Vaikka tuulivoima-alue sijaitsee ulapalla, sen kalastovaikutukset ovat riippuvaisia sähkönsiirtoon mantereelle käytettävistä menetelmistä. Kirjallisuudessa on viitteitä siitä, että jotkin kalalajit reagoivat esim. kaapeloinnin sähkömagneettisiin kenttiin."

Tuoreemmassa Ruotsin Luonnonsuojeluviraston raportissa merellisen tuulivoiman vaikutuksista vesieliöihin todetaan, että lohi todennäköisesti aistii merikaapelien magneettikentät, mutta aiheesta on edelleen vähän tietoa (Bergström et. al. 2022, Effekter av havsbaserad vindkraft på marint liv. Rapport 7049).

Komissio korostaa, että on etukäteen vaikeaa arvioida mahdollisia riskejä vaelluskaloille johtuen edelleen vähäisestä kokemuksesta merituulivoimaloista Perämeren pohjoisosissa, tai vastaavista olosuhteista. Tämän takia on tarpeen tutkia asiaa ja pyrkiä minimoimaan vaikutukset. On myös tärkeä arvioida mahdolliset yhteisvaikutukset olemassa olevista tai suunnitteilla olevista merituulivoimahankkeista.

Samalla komissio esittää, että olisi tarkoituksenmukaista aikaisessa vaiheessa toimia yhteistyössä myös ruotsalaisten viranomaisten ja tutkimuslaitosten kanssa (esim. SLU eli Sveriges Lantbruksuniversitet). Tämä on erityisen tärkeää, koska mahdolliset haitat Tornionjoen vaelluskaloille voidaan käytännössä nähdä rajan ylittävänä vaikutuksena.

Viestintä ja tiedotteet

Tiedote 4.3.2022 RAJAJOKIKOMISSOLTA RAJAJOKIAVUSTUSTA VIIDELLE HANKKEELLE

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio on myöntänyt saamiensa hakemusten perusteella rajajokiavustuksia viidelle hankkeelle. Tämän vuoden toimintaan suunnatussa haussa rajajokikomissioon tuli yhteensä 11 hakemusta rajan molemmilta puolilta, hakijamäärä oli sama kuin edellisenäkin vuonna. Avustuksen haku-aika päättyi 1.2.2022.

Komissio päätti, että enintään 10 000 euron/100 000 Ruotsin kruunun suuruinen rajajokiavustus jaetaan seuraavasti:

4500 euroa Jonna Palovaara, tietoa meänkielistä viedään syksyllä 2022 kirjan avulla esikoulun aloittaville Tornionjokilaaksossa molemmin puolin jokea. Palovaara lahjoittaa meänkielisen Plyppi-peikko -kirjan oppilaille ja samalla vieraillee kouluissa kertomassa asiasta. Tavoitteena on lasten lukemaan oppimisen tukeminen sekä kannustaminen meänkielen ja oman murteen puhumiseen.

20 000 kruunua Tornionlaakson teatterille musiikaaliin "Onnellinen lohi". Esityksessä on Väylänvarren historiaa ja musiikkia. Esitetään Pajalan markkinoilla 2.heinäkuuta, lisäksi muutama muu lisäesityspäivä heinäkuussa. Tavoitteena on myös tehdä teatterista perinnettä myös jatkossa. Projektiin osallistuu ammattilaisia ja iso joukko teatteriharrastajia Pajalasta lähiympäristöineen.

15 000 kruunua Kangos PRO-yhdistykselle Lainiojoen rannoilta roskien keräämiseen. Eläkeläiset järjestävät roskien keräyksen n.60 kilometrin matkalta. Tavoitteena on pitää rantoja siistinä rannan eliöstölle mutta myös huolehtia siitä, etteivät rantojen roskat päädy lopulta mereen. Projektissa aloitetaan roskien siivous kesäkuun alussa käytetyimmiltä kalastuspaikoilta. Samalla kun tehdään hyötyä ympäristölle, järjestyy liikuntaa.

1 000 euroa Suomen Kalakirjastolle Arkistoidaan Tornionjoen (Leustojärven) kalanviljelylaitoksen aineisto.Toiminta liittyy Suomen Kalakirjaston aineistojen järjestämiseen ja esille saamiseen. Kohderyhmänä on erityisesti Tornionjoen lohesta

ja sen historiasta kiinnostuneet. Myös tutkijat ja päättäjät saavat lähihistoria tietoa Tornionjoen lohien pelastamisesta. Tavoitteena tuoda olemassa oleva tieto kaikkien käytettäväksi.

10 000 kruunua Kulttuuripäivät musiikkiesityksiin Korpikylässä ja naapurikylissä Karungissa ja Kukkolassa. Korpikylän kotiseutuyhdistys Ruotsin Korpikylässä vastaa järjestelyistä, joilla tuodaan musiikki- ja lauluopetusta kyliin sekä esityksiä 22.-24. heinäkuuta.

Rajajokikomissiolle tuli myös avustushakemuksia erilaisista vesistökuunnostuksista, mukaan lukien jänteiden purkamista. Näille ei myönnetty avustusta. Syynä on se, että osa vaatisi sekä kunnolliset ennakkosuunnitelmat ja arvioinnin lupatarpeesta Lapin ELYltä ja Ruotsissa Norrbottenin lääninhallitukselta. Näille hakijoille on neuvottu, miten he voivat edetä.

Rajajokiavustuksen tausta

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio avustaa vuosittain Tornionjoen vesistöalueella hankkeita ja aktiviteetteja, jotka liittyvät veteen, luontoon, kalastukseen, kulttuuriperintöön ja yhteistyöhön näissä rajajokisopimukseen liittyvissä aiheissa.

Rajajokikomissio on myöntänyt avustusta vuodesta 2016 lähtien.

Avustuksen hakija voi olla yksityinen henkilö, yhdistys tai organisaatio. Avustus maksetaan tuen saajalle jälkikäteen hankkeen toteutuneista ja todennetuista kustannuksista.

5.10.2022 tiedote SUOMALAIS-RUOTSALAISEN RAJAJOKIKOMISSIION JÄSENET NIMITETTY

Suomen valtioneuvosto nimitti 29.9.2022 Suomen jäsenet ja varajäsenet Suomalais-ruotsalaiseen rajajokikomissioon kaudelle 1.10.2022-30.9.2025. Ruotsin hallituksen kanslia, Regeringskansliet, päätti komission Ruotsin jäsenistä ja varajäsenistä myös 29.9.2022.

Den lycklige laxen -musikaali sai komissiolta rajajokiavustusta.

Suomi

Jäsenet

Elli-Maria Kultima, Enontekiö

Kalervo Aska, Pello

Varajäsenet

Matti Myllykangas, Muonio

Aino Hyöppinen, Tornio

Ruotsi

Jäsenet

Bengt Niska, Pajala

Birgitta Isaksson, Kiiruna

Varajäsenet

Brynolf Tjärner, Övertorneå

Birgit Niva, Haaparanta (UUSI)

Lisäksi komissiolle nimitettiin pysyviksi asiantuntijoiksi kalastusbiologi Andreas Broman Norrbottenin lääninhallituksesta ja filosofian tohtori Maare Marttila Lapin ELY-keskuksesta. Kaikkien edellä mainittujen jäsenten, henkilökohtaisten varajäsenten ja asiantuntijoiden toimikausi rajajokikomissiossa on 1.10.2022 - 30.9.2025.

Lapin ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen johtaja Timo Jokelainen toimii vuonna 2022 rajajokikomission puheenjohtajana ja Norrbottenin lääninhallituksen entinen lääninneuvos Johan Antti varapuheenjohtajana. Puheenjohtajien ja heidän varajäsentensä kaudet poikkeavat hieman muiden jäsenten kaudesta.

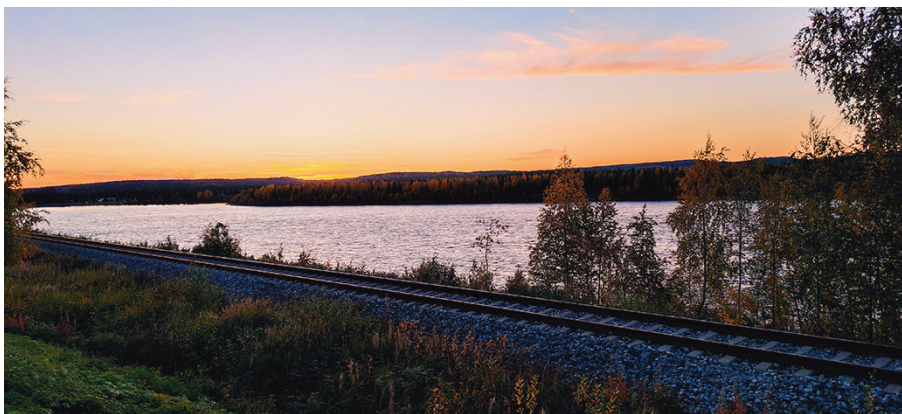
Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio 1.10.2022 alkaen:

Timo Jokelainen, puheenjohtaja 2022,
Elli-Maria Kultima,
Kalervo Aska,
Johan Antti, varapuheenjohtaja 2022,
Birgitta Isaksson,
Bengt Niska,

varajäsen Pekka Räinen
varajäsen Matti Myllykangas
varajäsen Aino Hyöppinen
varajäsen Eva Sundin
varajäsen Birgit Niva
varajäsen Brynolf Tjärner

Komissio tiedottaa toiminnastaan pääasiassa sähköisesti: kotisivullaan www.fsgk.se, twitterissä @Tornionjoki ja sähköpostitse. Media saa komission lausunnot ja komission kokousten asialistat tietoonsa sähköpostitse. Komission kokouspöytäkirjat julkaistaan kotisivulla niiden hyväksymisen jälkeen.

Vuonna 2022 mainontaa käytettiin rajajokiavustuksen hakemisesta kertomiseen Tornionlaakson paikallisissa ja alueellisissa lehdissä.

Ylitorniolla rautatie mahtuu maisemaan. Vieressä virtaa Tornionjoki.

Rajajokikomission tehtäväalueiden mediaseuranta 2022

Vuonna 2022 varsinkin Norrbottenin medioissa julkaistiin runsaasti Pajalan Kaunis Ironin rautakaivokseen liittyviä juttuja, koska kaivoksen lupa-asia oli ajankohtainen. Myös Suomen puolella asiaa seurattiin. Uumajan käräjäoikeus antoi kaivokselle laajennusluvan joulukuun alussa. Tornionjoen lohikesästä oli juttuja etenkin Suomen puolella, ja lohta nousi sekä Kattilakosken laskurin että kalastajien mukaan hyvin. Kalastajien saamien lohien keskipaino oli tavallista suurempi.

Komission myöntämästä rajajokiavustuksesta mainittiin muutamissa jutuissa, samoin komis-

sion lausuntoja siteerattiin etenkin Suomen mediassa. Tuulivoiman rakentamissuunnitelmat Tornionlaaksoon ja merialueelle tuotti sekä uutisia että mielipidekirjoituksia. Merelle suunniteltavasta tuulivoimasta myös komissio lausui mm. huolesta vaelluskalojen elinympäristön vuoksi.

Seuraava listaus ei ole täysin kattava, sillä listasta puuttuu uutisia, joita kansliassa ei ole huomattu. Otsikot ovat juttujen alkuperäiskielillä, eikä niitä ole käännetty. Haaparannanlehti julkaisee usein käännöksen suomeksi samassa tai myöhemmässä lehdessä.

Mediaseuranta 2022

Tammikuu

- 7.1.2022 Haparandabladet, Underkänner Kaunis Irons miljöbeskrivning (otsikko viittaa Suomen ympäristöministeriöön)
- 11.1.2022 Norrländska Socialdemokraten(NSD), Prövningstillståndet för Kaunis Iron försenas igen
- 11.1.2022 Haparandabladet, Kammarkollegiet tar tillbaka överklagan om Kaunis
- 12.1.2022 NSD, Nervös väntan inför gruvans ödesdom
- 13.1.2022 NSD, Besked: Kaunis Iron kan slippa miljonsmäll
- 14.1.2022 Lapin Kansa, Dagens industri: Kaunis Ironin tuotantoa on rajoitettava
- 14.1.2022 NSD, ledare, Pajalas kännetecken idag är leendet
- 14.1.2022 NSD, nyhet, Gruvdriften i Pajala kan fortsätta efter domen
- 14.1.2022 Haparandabladet, pääkirjoitus, En fet käftsmäll för Naturvårdsverket
- 14.1.2022 Haparandabladet, Kaunis Iron kan fortsätta med gruvdriften
- 18.1.2022 NSD, Därför fick Kaunis Iron grönt ljus av domstolen
- 19.1.2022 NSD, Landshövdingen om gruvan: "Då kör vi"
- 21.1.2022 NSD, Fiskare misstänks ha brutit mot lagen
- 21.1.2022 Lapin Kansa, Kemijoki oy hakee lupaa modernille kalauomalle
- 23.1.2022 SVT, Infekterad strid om gruvor i Norrbotten - länsråd får gå
- 25.1.2022 Haparandabladet, Ny plan för översvämningsrisk
- 25.1.2022 Haparandabladet, Pålarna ska bort innan våren (i "gropen" mellan Torneå och Haparanda)
- 25.1.2022 Haparandabladet, mielipidekirjoitus Hans Anderssonilta: Naturvårdsverket och Länsstyrelsen måste vidga vyerna om gruvorna
- 25.1.2022 NSD, Eniga politiker vill se över miljöprövning
- 26.1.2022 NSD, Seskaröprofilen åtalad för brott mot fiskelagen
- 26.1.2022 Lapin Kansa, Rajajokikomissio: Lohien merkintäpakko edellyttäisi merkittävää valvonnan lisäämistä (uutinen komission lausunnon perusteella)
- 28.1.2022 Haparandabladet, Granskar hantering av Kaunis (Norrbottens handelskammare håller ett webinarium)

Helmikuu

- 1.2.2022 Haparandabladet, Föreslår ändrade fiskeregler
- 1.2.2022 Haparandabladet, Kommission lausunto kalastusäntöä koskeviin neuvotteluihin, uutinen komission lausunnon perusteella
- 1.2.2022 Haparandabladet, insändare av Karin Fällman Lillqvist Skogssällskapet och Ahns von Essen Svensk Våtmarksfond, Fler våtmarker behövs för rikare skogar i Norrbotten
- 3.2.2022 Lapin Kansa, yleisönosastokirjoitus Markku Vaaraniemi, Meän arkipäivä voi olla luksusta vierailijoille
- 3.2.2022 Yleisradio (YLE), Haaparannan ja Tornion pohjoiselle tulvapenkereelle haetaan korottamislupaa
- 3.2.2022 Yle, Riodokumentti Kemijoen lohen surmasta ja luontoelokuvatrilogia palkittiin tiedeviestinnästä -vuoden tiedetoimittaja on Ilpo Salonen (uutinen riodokumentin palkitsemisesta)
- 3.2.2022 NSD, Älvräddarna överklagar
- 3.2.2022 meänTornionlaakso, Kansallispuisto on yhä useammin matkan tärkein syy
- 4.2.2022 Sverigesradio, Naturvårdsverket överklagar inte mark- och miljödomstolens beslut
- 4.2.2022 Haparandabladet, mielipidekirjoitus ProSiika yhditykseltä: Håvningskulturen kan bli ett världsarv
- 5.2.2022 NSD, Naturvårdsverket överklagar inte. Naturvårdsverket överklagar inte Mark och miljödomstolens dom kring dagens gruvverksamhet i Pajala
- 9.2.2022 Lapin Kansa, Jokivarren kalastajat veivät lohiregaalin oikeuteen
- 9.2.2022 Lapin Kansa, Lapissa kunnostetaan ensi kesänä lintuvesiä ja kosteikkoja
- 10.2.2022 meänTornionlaakso, Kainuunkylän saaria kunnostetaan kiireellisenä
- 11.2.2022 Haparandabladet, Kammarkollegiet tar tillbaka överklagan om Kaunis
- 11.2.2022 Haparandabladet, Innala frias från åtal om fiskebrott
- 12.2.2022 NSD, Överklagan av gruvdom tas tillbaka. (Kammarkollegiet)
- 22.2.2022 Lapin Kansa, Yksi heitto vei käräjille. Käynnissä on yhden kalastajan taistelu Tornionlaakson sukujen kalastusoikeudesta

Maaliskuu

- 5.3.2022 NSD, Kaunis Irons tillståndsprövning försenas igen
5.3.2022 NSD Mieliidekirjoitus Anders Sundströmiltä ja Klas Dagertunilta:
Lögner om gruvor förbiser en miljard i samhällsnytta
9.3.2022 Lounais-Lappi, Rajajokikommisio jakoi 10 000 euroa (komission tiedote rajajokiavustuksesta)
14.3.2022 Lapin Kansa, Rajajokikommisio: Kalastajien ja asiantuntijoiden syytä pohtia Tornionjoen vaellus-
siian kohtaloa ja tarpeita pidemmälle rauhoitukselle (komission lausunnon perusteella)

Huhtikuu

- 6.4.2022 Dagens Nyheter, Regeringen lät Kallak-ansvarig länschef gå -ministern krävs på svar
8.4.2022 Lapin Kansa, Tornionjoen lohisaalis toiseksi suurin vuosikymmeniin - myös nousulohimäärät
lähellä huippuvuosien lukemia
8.4.2022 NSD, Incitament för vindkraft kan snabbt blåsa bort
9.4.2022 NSD Planen: Jättesatsning på vindkraft Underrubrik: Vi vet inte hur vindkraftsparken skulle påver-
ka fiskets möjligheter
11.4.2022 Maaseudun Tulevaisuus, Tornionjoen kasvanut lohikanta houkutti runsaasti kalastajia
14.4.2022 Maaseudun Tulevaisuus, Tornionjoella runsas lohen kutuvaellus
21.4.2022 meänTornionlaakso, Väylän lohikanta voi edelleen hyvin, taimenen tilanne parantunut
21.4.2022 meänTornionlaakso, Luvattomasta lohenkalastuksesta 72 euron sakot ja liki 19000 euron oi-
keuskulut
27.4.2022 meänTornionlaakso, Uhanalainen taimen voi päästä vielä kutemaan Tengeliönjokeen
27.4.2022 meänTornionlaakso, Lakiesitys: Kaivostoiminta ei saa haitata muita elinkeinoja
29.4.2022 Lapin Kansa, yleisönosasto Risto Leinonen ja Jari Tervahauta: Siian kalastusrajoitukset peruttava

Toukokuu

- 5.5.2022 Lapin Kansa, Saamelaiskäräjät vaatii kyttyrälohen määrittämistä vieraslajiksi
5.5.2022 Lapin Kansa Pohjoisen luontokohteisiin yksityistä rahoitusta tarjolla
17.5.2022 Haparandabladet, Normal islossning trots proppar
20.5.2022 Lapin Kansa, Tornio voisi olla maan isoin tuulivoimakunta.
Kaupungin pohjoisrajalle on vireillä kaavat yli sadalle voimalalle
20.5.2022 Lapin Kansa, yleisönosastokirjoitus Jouko Lampela: Rysä paras kyttyrälohelle
30.5.2022 Lapin Kansa, Kevättulvasta ennustetaan keskimääräistä
31.5.2022 Lapin Kansa, mieliidekirjoitus Kalle Kauppila: Mistä Tornion tunnistaa rajakaupungiksi?
31.5.2022 Haparandabladet, Planerar vindkraft mitt emot Pello och Juoksengi

Kesäkuu

- 1.6.2022 Lapin Kansa, Tenojoelle täyskielto kalastukseen
1.6.2022 Lapin Kansa, Lapin pohjavesialueilla tehdään maastotutkimuksia
2.6.2022 Lapin Kansa, Risto Pyykön kolumni Luonnonihme silmiemme alla
(Lohen menestystarina Tornionjokilaaksossa. toim.huom.)
2.6.2022 Lapin Kansa, Tornionjoen tulva on korkeimmillaan lähipäivinä
3.6.2022 Haparandabladet, Laxfisket i älven är igång
3.6.2022. Haparandabladet, Uusia grafiittiesiintymiä Vittangissa
7.6.2022 Haparandabladet, Tornioon suunnitellaan uutta tuulivoimapuistoa
8.6.2022 Maaseudun tulevaisuus, Tenojoen lohenkalastuskielto astunee voimaan 10.kesäkuuta
11.6.2022 Lapin Kansa, kulttuuriartikkeli, Tornionlaaksoa vartioi kaksi vaaraa. Ylitornion Aavasaksa ja
Ruotsin Luppioberget ovat molemmat pysähdyksen arvoisia
14.6.2022 Haparandabladet, Veteraner håller rent efter älven (rajajokiavustus mainittu)
17.6.2022 Maaseudun Tulevaisuus, "Pitäisi ilmeisesti herätellä kuolleista"
-Lainhuudon virhe kuohuttaa Kukkolankoskella
23.6.2022 meänTornionlaakso, Lohestus käy kiivaana Tornionjoella
23.6.2022 Lapin Kansa, Ei lupausta lohijoesta (kyse Kemijoesta toim.huom.)
27.6.2022 Lapin Kansa, Lohet erehtyivät joesta. Geneettinen selvitys osoittaa, että Kemijoen alaosan villit
lohet olivat lähes poikkeuksetta Tornionjoessa syntyneitä
28.6.2022 Lapin Kansa, Yleisönosastokirjoitus Kari Alaniska, Luontosuhde horjuu Väylällä
30.6.2022 Lapin Kansa, Vittangin grafiittikaivoksen lupahakemuksessa ongelmia -Tornionjoen vedenlaatu
ei saa huonontua

Heinäkuu

- 1.7.2022 Lapin Kansa, etusivu: Tornionjoki Ruotsissa puntti lentää, Suomessa ranta hiljeni
- 1.7.2022 Lapin Kansa uutinen, Yksi joki, kahdet säännöt
- 1.7.2022 NSD Huvudförhandling för Kaunis Iron i höst
- 5.7.2022 Haparandabladet, Laxfisket stoppat trots att kvoten inte har fyllts
- 14.7.2022 meänTornionlaakso, Nunasvaarasta halutaan kaivaa grafiittia
- 17.7.2022 Maaseudun Tulevaisuus, Yleisönosastokirjoitus Eero Yliniemi, Kaksi laintulkintaa kalastusoikeuksista
- 2022.07.20 Lounais-Lappi, Nousulohia odotettu määrä
- 20.7.2022 Kotikulmilta, Nousulohia normaali määrä – ihovaurioisia lohia jälleen liikkeellä
- 22.7.2022 Haparandabladet, Beslagtog förbjudna laxnät i gränsälven
- 22.7.2022 Haparandabladet, Kielletyt lohiverkot takavarikoitiin
- 22.7.2022 Haparandabladet, Lohia on noussut kudulle odotusten mukaisesti
- 26.7.2022 Haparandabladet, Antalet uppvandrande laxar som väntat

Elokuu

- 5.8.2022 YLE, Tämä kesä on ollut jättilohien aikaa
- jokeen on noussut 40 vuoden seurantahistorian suurimmat lohet
- 9.8.2022 Haparandabladet, Fler laxar i Torne älv än 2018
- 12.8.2022 NSD, MP vill sätta stopp för storskaligt fiske
- 12.8.2022 Maaseudun tulevaisuus, Ruokahävikin päätyminen Itämereen jatkuu yhä
- 16.8.2022 NSD, mielipidekirjoitus styrelseordförande Per-Erik Lindvall och VD Talga AB Martin Phillips: Vittangigrafit viktigt bidrag i arbetet med klimathotet
- 20.8.2022 Lapin Kansa, Ristiriidat luonnonvarojen käytöstä luovat erimielisyyksiä
- 23.8.2022 Lapin Kansa, Pelätty kyttyrälöhi leviää pian Itämerellekin
- 24.8.2022 Kotikulmilta, Kulttuuria molemmin puolin Väylää. Tornionlaakson kulttuurimatkojen tuotteistamista ja tulevaisuutta pohditaan yhdessä.
- 26.8.2022 Lapin Kansa, Tornionjoen vesi harvinaisen lämmintä
- 27.8.2022 Lapin Kansa, Isot kalat nostivat Tornionjoen lohikesän arvoa. Lohennousu oli keskinkertainen mutta kalojen paino huippuluokkaa
- 29.8.2022 NSD, Maratonförhandlingen om gruvan rullar vidare
- 29.8.2022 Sverigesradio, meänraatio, Eri mielipiteitä Kaunis kruuan miljöluvasta

Syyskuu

- 6.9.2022 Sverigesradio, Meänraatio, Kaunis Iron selvitti oikeuella kuinka het estää pölymääriä
- 7.9.2022 NSD, yhdistyspalsta: Resan till Tornedalen som gav både utsikt och insikt
- 8.9.2022 meänTornionlaakso, yleisönosastokirjoitus Eija Koivumaa: Suomen kansallismaiseman tulevaisuus
- 8.9.2022 meänTornionlaakso, personporträtt Seppo Rätty i Pello, Ihmisen ja lohen puolustajana
- 8.9.2022 meänTornionlaakso, Lohikauden komea päätöskala
- 8.9.2022 meänTornionlaakso, Kalamääriä on vaikeaa ennustaa
- 15.9.2022 meänTornionlaakso, Väylänvarren eskarit saavat Plypit (kommissionen gav gränsälvsbidrag till detta projekt)
- 16.9.2022 Haparandabladet, Miljötillståndet gäller (Kaunis Iron)
- 16.9.2022 NSD, Professorn om gruvans öde: "Komplicerat"
- 20.9.2022 Haparandabladet, Skänkte Plupp-böcker till 600 förskoleelever (rajajokikomission myöntämä avustus mainitaan)
- 21.9.2022 YLE, Tornionjokilaaksossa alkaa Euroopan suurin vesistön ennallistaminen -seitsemän vuoden aikana vapautetaan 3000 km kalojen vaellusreittejä (om TRIWA-projekt)
- 21.9.2022 Sverigesradio, Det kan bli mer lax i Torneälven när EU miljonsatsar på restaurering
- 22.9.2022 Lapin Kansa, Tornionjokilaaksossa ennallistetaan vesiluontoa. TRIWA Life.
- 22.9.2022 Lapin Kansa, Tornionlaakson esikoululaisille lahjoitettiin meänkielinen lastenkirja (komission rajajokiavustus mainittu)
- 22.9.2022 NSD, Miljonprojekt för bättre vattenmiljö (TRIWA Life)
- 23.9.2022 Lapin Kansa, Kalastuslakiin velvoite saaliin ilmoittamisesta
- 23.9.2022 Maaseudun Tulevaisuus, Kalastajille saaliin ilmoitusvelvollisuus
- 23.9.2022 Haparandabladet, Lahjotti Plyppi-kirjoja 600 esikouluklöpille (Jonna Palovaara, rajajokiavustus)

27.9.2022 Haparandabladet, Suuri vesiluonnon ennallistamishanke (TRIWA Life)
28.9.2022 meänTornionlaakso, Miksi Väylään nousi tänä vuonna isompaa lohta?
28.9.2022 meänTornionlaakso, Kalojen vapautus tulee olla oikeanlaista
28.9.2022 NSD, insändare Tommy E.Eriksson: Hur ser deras engagemang ut?
(hänvisning till Gränsälvskommissionens yttrande om havsbaserad vindkraft utanför Kalix)

Lokakuu

6.10.2022 meänTornionlaakso, Väylä ja sen varsi virkeämmäksi seitsemän vuoden yhteisellä ponnistuksella (TRIWA Life)
6.10.2022 meänTornionlaakso, Jokiseura on huolissaan Väylästä
20.10.2022 meänTornionlaakso, Kalervo Aska jatkaa rajajokikomissiossa (pikku-uutinen tehty komission tiedotteen perusteella)
27.10.2022 YLE Lappi, Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio: Oulun merituulivoima voi olla riski Tornionjoen vaelluskaloille (komission lausunnon perusteella)

Marraskuu

15.11.2022 Haparandabladet, Sportfisket väntas öka i Torne älv
15.11.2022 Haparandabladet, Tornedalen offrades -lokala politiker höll tyst
15.11.2022 Lapin Kansa, Tornionjoella lohenpoikasten tiheydet jäivät huippuvuosista
29.11.2022 Haparandabladet, Pajalas framtid avgörs på torsdag eftermiddag (kaivospäättös)

Joulukuu

1.12.2022 NSD, Frågorna som avgör gruvans framtida öde
2.12.2022 Haparandabladet, Glädjetårar efter domen
2.12.2022 NSD, Glädjescener när gruvan fick ja till en fortsättning
2.12.2022 NSD, Professor: Väntat att de skulle få tillstånd
2.12.2022 NSD, Framtidstro i Pajala efter beskedet från domstolen
2.12.2022 Lapin Kansa, Pajalan kaivos sai laajennusluvan
3.12.2022 NSD, Sameby kritisk efter klartecken till gruva
3.12.2022 NSD, Fortsatt folkligt stöd för gruvan
3.12.2022 Lapin Kansa, etusivu, Pajalan kaivokselle tiukat ympäristöehdot
3.12.2022 Lapin Kansa, Pajalan kaivosvesien riskit Tornionjoelle jäävät nyt kaivoyhtiön lupaamien puhdistusprosessien varaan. Kaivosyhtiölle 60 yksityiskohtaista lupaehtoa
6.12.2022 Haparandabladet, pääkirjoitus, Pajala en del av Europas framtid
6.12.2022 Haparandabladet, suomennos pääkirjoituksesta, Pajala osa Euroopan tulevaisuutta
6.12.2022 Haparandabladet, Glädje men inga pukor och trumpeter i Pajala
6.12.2022 NSD, ledare, Hoppets låga brinner. Det handlar inte bara om framtiden för den lilla Tornedalskommunen
8.12.2022 meänTornionlaakso, Tengeliö haluaa pitää siltansa
12.12.2022 NSD, Drömmen om en nyöppning av gruvan -30 år senare (Viscarian kuparikaivos Kiirunassa)
13.12.2022 NSD, Omprövningen av miljötillstånd för vattenkraften stoppas
15.12.2022 Suomen kalastuslehti, Lohen poikasmäärät jäivät huippuvuosista
21.12.2022 NSD, Vindkraft till havs gör sitt intåg i länet
29.12.2022 NSD, Ny vända om Kaunis Iron - 14 överklaga

Rajajokikomission alue ja tehtävät

Suomalais-ruotsalaisen rajajokikomissio on valtioiden välinen yhteistyöelin. Komission toimintaa säätelee Suomen ja Ruotsin välinen 17. syyskuuta 2010 päivätty rajajokisopimus, jota sovelletaan lakina Suomessa ja Ruotsissa (SSK 722/2010 ja 816/2010, SFS 2010:297).

Olennaisena osana sopimusta ovat myös rajajokisopimuksen liitteet: Suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission ohjesääntö ja Tornionjoen kalastusalueen kalastussääntö.

Rajajokisopimuksen maantieteellinen soveltamisalue rajoittuu Tornion-Muoniojoen vesistöalueeseen Suomessa ja Ruotsissa sekä osaan Perämeren pohjoisosaa.

Komissiolla on kuusi jäsentä, kolme kummastakin sopimusmaasta, sekä jokaisella yksi henkilökohtainen varajäsen. Komission puheenjohtajuus vaihtuu sopimuspuolten välillä kalenterivuositain. Komission jäsenet nimittää Suomessa valtioneuvosto ja Ruotsissa hallituksen kanslia.

Rajajokikomission toiminta rahoitetaan valtioiden talousarvioista: Suomessa maa- ja metsätalousministeriön ja Ruotsissa Miljödepartementin esityksistä. Komission kanslia sijaitsee Haaparannalla.

Rajajokisopimuksen mukaan komission tehtävänä on:

- kehittää sopimuspuolten yhteistyötä vesienhoitoalueella;*
- edistää sopimuspuolten viranomaisten välistä yhteistyötä sellaisten ohjelmien, suunnitelmien ja toimenpiteiden yhteensovittamiseksi, joiden tarkoituksena on vesiympäristön tilatavoitteiden saavuttaminen ja vesien tilan seuraaminen;*
- edistää sopimuspuolten viranomaisten ja kuntien suunnittelutyön yhteensovittamista tulva- ja ympäristövahinkojen torjumiseksi rajajoissa;*
- edistää sopimuspuolten viranomaisten ja kuntien rajajokien luonnonsuojelusuunnitelmiin liittyvän työn yhteensovittamista;*
- vastata siitä, että tässä artikkelissa mainituista ohjelmista ja suunnitelmista tiedotetaan yhdessä ja pidetään yhteisiä kuulemistilaisuuksia;*
- sekä vahvistaa tai hylätää ehdotukset vesienhoitoaluetta koskeviksi ohjelmiksi tai suunnitelmiksi, sekä seurata tämän sopimuksen soveltamista ja lupakäytäntöä sekä kiinnittää sopimuspuolten huomiota tarpeeseen muuttaa sopimusta.*

**Här berättar Simja Lempinen
om Svensk-Finska
gränsälvskommissionens
gränsöverskridande arbete**

Simja Lempinen pääsi Pohjola-Nordenin tilaisuudessa esiintyessään Instagram-päivitykseen.

Toimintakertomuksen oikeaksi
todistavat 30.1.2023

Johan Antti
puheenjohtaja

Timo Jokelainen
varapuheenjohtaja

Simja Lempinen
vs. sihteeri

